No. 715. 1849.

DE TIJD.

NOORD-HOLLANDSCHE COURANT.

Dieu et mon droit.

Deze COURANT verschijnt te AMSTERDAM, Dagelijks, behalve des Zondags. Het abonnement voor 3 maanden is *f* 4,30; voor de buitensteden *f* 5,30; franco door het geheele Rijk.
Brieven, Gelden, enz. FRANCO te adresseren aan het Bureau dezer COURANT.

DONDERDAG, 23 AUGUSTUS.

Advertentien van *Zes* regels en daar beneden worden tegen *f* 1,00 geplaatst; meer dan *Zes* regels tegen 15 cents per regel. — Voor alle advertentien wordt bovendien 35 cents zegelregt betaald. Voor groote letters betaalt men naar de plaatsruimte meer.

AMSTERDAM, 22 Augustus.

Men zal zich herinneren, dat wij in ons No. 704 een artikel betrekkelijk Zevenbergen opgenomen hebben. De inzender daarvan verzoekt ons nog het volgende te plaatsen:

»Vergun mij, Mijnheer! dat ik op het lasterlijke geschrijf, voorkomende in No. 32 van het blaadje *de Wekker*, tegen het Edel Achtbaar Bestuur der gemeente Zevenbergen, tegen de Katholijken en tegen den heer C. Mol terug kom, uwe lezers eenige nadere inlichtingen geef, en hun feitelijk bewijs, welk vertrouwen er aan de voorstanders en verdedigers van ons onderwijs-monopolie te schenken is. Ik verheug mij in staat gesteld te zijn, thans de volgende bijzonderheden te kunnen mededeelen.

»In de maand October des voorgaanden jaars vestigde zich genoemde heer Mol in de gemeente Zevenbergen, met inzigt, om aldaar eene kostschool op te rigten. Vóór de nieuwe Grondwet van het Raadhuis werd afgekondigd, had Z. Ed. zich reeds tot het Ed. Achtb. Bestuur gewend, om eene toelating als huisonderwijzer te erlangen. En ziet, ook vóór de afkondiging der nieuwe Grondwet, welke op den 3 November bepaald was, maakte het Ed. Achtb. Bestuur van zijne bevoegdheid gebruik en beschikte op het verzoek van den heer Mol, waarvan het bewijs geleverd wordt in Z. Ed. aanstelling, die, en ik verzoek dit bijzonder op te merken, *den 28 October* 1848, dat is, *zes dagen vóór den bepaalden dag ter afkondiging der nieuwe Grondwet*, gedateerd is, en hier volgt:

EXTRACT *uit het Register der Deliberatiën van den Raad der Gemeente Zevenbergen.*

Zaturdag den 28 October 1848.

Ter vergadering van het Gemeente Bestuur van Zevenbergen, is gelezen een Rekwest van *Christiaan Mol*, oud vier en twintig jaren, vroeger secondant te Tilburg, thans in deze Gemeente woonachtig, daarbij te kennen gevende, dat hij gaarne zich in deze Gemeente als Huisonderwijzer in de Hollandsche, Fransche en Engelsche Talen, wilde vestigen, en verzoekt daartoe aan hem admissie te willen verleenen.

Gezien de akte van algemeene toelating, afgegeven door de Provinciale commissie van onderwijs in Noord-Braband den 16 October 1844, waarbij genoemde *Christiaan Mol*, als schoolonderwijzer van den tweeden rang is geadmitteerd.

Overwegende dat de adressant volgens bekomen informatien, is van een zedig en onbesproken gedrag, en de vereischte bezit, om naar luid van deszelfs akte van toelating als Huisonderwijzer te kunnen worden benoemd, waartoe hij, zoo als wij onderrigt zijn, bijzondere geschiktheid heeft.

En in aanmerking genomen zijnde, dat het geven van huisonderwijs, in het belang der ingezetenen moet worden beschouwd, en daar tegen bij ons ook geene bedenkingen bestaan.

Wordt mitsdien goedgevonden, den meergenoemden Christiaan Mol bij deze te autoriseren tot het geven van Huisonderwijs in voorschreven talen in deze Gemeente, mits zich naar de nog in werking zijnde wetten en besluiten, aangaande het Lager Onderwijs, gedragende.

En zal Extract dezes, als bewijs van admissie aan hem worden uitgereikt, tot informatie en narigt.

Zevenbergen, den 28 October 1848.

Het Gemeente-Bestuur voornoemd,
De waarnemende Burgemeester,
(was get.) P. SANTBERGEN.
Ter ordonnantie van hetzelve
De Secretaris
(was get.) C. VAN MEER.
Accordeerd met voorz. Register
De Secretaris
(was get.) C. VAN MEER.

* Plaats voor het zegel der gemeente Zevenbergen.

Gezien
D. Schoolopziener
(was get.) LOKE.

»Na het ontvangen dezer autorisatie, is de heer Mol aan *vijf* kinderen *te gelijk* onderwijs gaan geven. Hij werd echter bespied; trouwens, ik heb reeds vroeger aangemerkt, dat men dit den Katholijk over het algemeen meer dan zijne brave protestantsche confraters doet, en, ofschoon de monopoliemannen zeggen, dat Z. Ed. onderwijs met *gesloten deuren* gaf, heeft de afgezondene policie *opene* gevonden, door welke zij is binnen getreden, en vervolgens niet de minste overtreding der wet bespeurd.

»Dat is er van den »schijn" en het »binnensmokkelen!"

»En nu nog iets in betrekking tot den *alleen* WETTIGEN en VAN HOOGER HAND *aangestelden onderwijzer*.

»Reeds in het begin van dit jaar heeft het Ed. Achtb. Bestuur der gemeente Zevenbergen besloten tot de oprigting eener bijzondere school van de 2de klasse. Ruim drie maanden geleden is de heer Mol wettig en van hooger hand voor die bijzondere school aangesteld, gelijk alweder bewezen wordt door de volgende aanstelling, gedateerd, en ik verzoek hier nogmaals bijzonder op te willen letten, *den* 15 *Mei* 1849.

EXTRACT *uit het Register der besluiten van den Raad der Gemeente Zevenbergen.*

Dingsdag den 15 Mei 1849.

Ter vergadering van het Gemeente Bestuur van Zevenbergen, is gelezen, een Extract uit het Register der besluiten van Hun Edele Groot Achtbare Heeren Gedeputeerde Staten der Provincie Noord-Brabant, van den 1 Mei 1849, Litt. F. Afdeeling Policie, houdende Kennisgeving dat bij Hun Edele Groot Achtbare is ontvangen, eene Missive van Zijne Excellentie den Heere Minister van Binnenlandsche Zaken van den 27 April jl. N°. 119, 5de Afdeeling, strekkende dat ter vervulling eener nieuw opgerigte bijzondere school der 2de Klasse te Zevenbergen, door Zijne Excellentie uit krachte van Art. 2 van het besluit van den Souvereinen Vorst van den 20 Maart 1814, (*Staatsblad* N°. 39), en art. 2 van het Koninklijk besluit van den 27 Mei 1830, (*Staatsblad* N°. 9), in verband met dat van den 13 Augustus 1831, (*Staatsblad* N°. 26), voor ditmaal autorisatie wordt verleend tot de benoeming van *Christiaan Mol*, bezittende den tweeden rang, als onderwijzer in gemelde school.

Gelet op het besluit van welgemelde Hun Edele Groot Achtbare van den 9 Maart 1849, Litt. B. B. Afdeeling Policie, houdende goedkeuring tot het oprigten eener bijzondere school der 2e klasse binnen deze Gemeente, zonder dat daaraan eene Gemeentelijke jaarwedde zal zijn verbonden, en onder bepaling dat de vervulling derzelve zal moeten plaats hebben, in overeenstemming met de bestaande verordeningen te dezer materie.

Heeft goedgevonden en verstaan, den persoon van *Christiaan Mol*, wonende alhier, bezitter van den tweeden rang, als schoolonderwijzer in de gemelde nieuw opgerigte school der tweede klasse dezer Gemeente, te benoemen en aan te stellen, onder gehoudenheid van zich naar de nog in werking zijnde, of in het vervolg te maken wetten en besluiten, het lager onderwijs betreffende, te gedragen, zullende de benoemde wijders gehouden zijn, alvorens in functie te treden, in handen van den Heere Burgemeester dezer Gemeente af te leggen, de belofte van geene kinderen op zijne school te zullen ontvangen, dan die de Koe-pok-inenting ondergaan, of de kinderziekte gehad hebben.

En zal extract dezes, als bewijs van aanstelling aan den benoemden *Christiaan Mol* worden uitgereikt, tot informatie en naricht.

Zevenbergen den 15 Mei 1849.

Het Gemeente Bestuur voornoemd,
(Was Get.) D. NELEMANS, Jz.
(Onder stond) Ter ordonnancie van hetzelve
De Secretaris (Was Get.) C. VAN MEER,
Accordeert met voors. Register
De Secretaris van Zevenbergen
(Was Get.) C. VAN MEER.

* Plaats voor het zegel der gemeente Zevenbergen.

»Ziedaar dus de bewijzen geleverd, dat de heer Mol volkomen bevoegd is binnen de gemeente Zevenbergen onderwijs te geven, dat Z. Ed. WETTIG en *ook* VAN HOOGER HAND *aangesteld* is.

»Zoo veel staat is er nu te maken op de voorstanders van het monopolie. Zoo juist zijn hunne berigten. Zoo rigten de Katholijken onwettige scholen op. Zoo moeten zij verguisd en gelasterd worden. Zoo wordt het vuigste protestantsch monopolie tegen hen in het harnas gejaagd. Zoo zet men hoogere en lagere autoriteiten op. Zoo is de verraderlijke bent die het onderwijs wil beheeren, en dat nog loodzwaar op ouders, kinderen en onderwijzers doet drukken, — zoo is de brutale bent, die *de Wekker* tot haar orgaan heeft gekozen.

»Vroeger heb ik de Katholijken gewaarschuwd, dat zij zich door zijn geraas niet laten ontmoedigen. Ik moet die waarschuwing herhalen, want, het zij hier gezegd, de partij van het monopolie laat de Katholijken links liggen, ijvert voor een ander, en vlamt op nieuwen buit. Spreekt zij niet in *de Wekker*, dan zendt zij adressen aan Zijne Majesteit, stuurt bekroonde en onbekroonde brochures van hare aanvoerders in het licht, of stelt zich in gemeenschap met hare agenten bij en om het ministerie. — Doch moed gehouden; wanneer men eenmaal van hare onedele intrigues en lasterlijke aantijgingen overtuigd zal zijn, zal men inzien, aan welke banden men loopt, en, onder den zegen van den driemaal heiligen en regtvaardigen God, zullen waarheid en regt, na lang en grievend miskend te zijn, zoo veel te heerlijker uitblinken!

OPGAAF VAN CHOLERA-LIJDERS.

CHOLERA-HOSPITAAL. (*Oude-Mannen-Huis*)

Gisteren (21 Aug.) waren ingekomen 7 lijders, overleden 1, uitgegaan 3, in behandeling gebleven 40.

Van den 18 tot en met den 20 Augustus zijn: aangegeven 58, overleden 31; waarvan in het Cholera-Hospitaal zijn: opgenomen 13, overleden 5, uitgegaan 5; zoodat van den 5 Junij tot en met den 20 Aug. zijn: aangegeven 2532, overleden 1633; waarvan in het Cholera-Hospitaal zijn: opgenomen 659, overleden 367, uitgegaan 252; blijven alzoo aldaar 40 onder behandeling.

Ten behoeve van het Genootschap van Barmhartigheid *tot begraving van lijken van behoeftige R. C.* is op nieuw met dankzegging ontvangen:

bij den Commissaris A. Butti op den Vijgendam: van een onbekende *f* 25.

Omtrent de Balische expeditie stelt eene bevriende hand ons in staat het volgende mede te deelen:

»De generaal Michiels is bij de inname van Kasoemba bij eenen nachtelijken aanval der Balinezen, die buitengemeen woedend was, door een geweerschot in het regterbeen zoodanig getroffen, in den nacht tusschen den 24 en 25 Mei, dat hij geamputeerd moest worden, en den volgenden dag aan de gevolgen is overleden; zijn lijk is naar Batavia overgebragt en met den grootsten luister bijgezet. Dit is een groot, zeer groot verlies.

»De luitenant-kolonel van Swieten, na den dood van den generaal Michiels, kommandant der expeditionaire troepen, had den dag van den 10 Junij vastgesteld, om de beloofde onderwerping van den Dewa Agoeng van Klonkong en den Radja van Djianjar aan te nemen. Van dezen laatsten werd echter een brief onderschept betrekkelijk gedachten hoofd-officier en van eenen beleedigenden inhoud; terwijl de Dewa Agoeng van Klonkong pogingen aanwendde, om zijne belofte te ontduiken. Hierbij voegde zich de omstandigheid, dat de tijd naderde, dat een verblijf in de Laboeanbaai, ten gevolge van de verandering van mousson, voor de schepen gevaarlijk werd. Uit aanmerking van een en ander is gemeld, dat de luit.-kol. weder naar Kasoemba is opgerukt, en heeft die kampong, welke weder versterkt geworden was, op nieuw ingenomen, en is dadelijk naar Klonkong voortgerukt. Deze krachtige maatregel heeft den Dewa Agoeng bewogen, om den heer Lange, agent der Nederl. Handelmaatschappij te Badong (eene naast gelegene met ons bevriende staat van Bali) met de overbrenging zijner onderwerping aan den luit.-kol. van Swieten te zenden, ten gevolge waarvan de troepen tot voorkoming van meer bloedverlies niet verder zijn doorgedrongen.

»Gemelde luitenant-kolonel heeft als een openbaar en luisterrijk bewijs van onderwerping verlangd, dat een gezantschap uit de voornaamste personen van Klonkong gekozen, naar Java gezonden zoude worden, om de onderwerping zelve over te brengen, en den gouverneur-generaal persoonlijk te huldigen. Dit gezantschap wierd dagelijks te Batavia verwacht. Z. H. de hertog van Saksen-Weimar, opperbevelhebber van 't Indisch leger, is daags nadat Kasoemba voor de tweede maal was genomen te Balie gearriveerd, en heeft bereids de onderwerping der vorsten aangenomen. Bij die tweede inname van Kasoemba hebben wij slechts eenen gewonde gehad; de Balinezen hebben dadelijk het hazenpad gekozen; de ridmeester von Stampa aan den staf der expeditie geattacheerd en de Pangerang Sjarief Hamied (een voornaam Arabier in onze dienst, en inlandsche ceremoniemeester te Batavia; mede aan de expeditie geattacheerd) zijn in Klonkong geweest; de bevolking was zeer ter neder geslagen; edoch 30,000 gewapende mannen waren nog gereed en bereidwillig voor de verdediging van hun heilig opperhoofd (*Dewa* beteekent eene godheid, een hooger wezen; *Agong* of *Agoeng*, opperhoofd, voornaamste; dus *Dewa Agoeng* zooveel als: Goddelijk opperhoofd) te sterven; op die bereidwilligheid kan men intusschen, geloof ik, naar de houding en het gedrag der verdedigers van Kasoemba te oordeelen, niet veel staat maken. Intusschen mag men zich altoos met den energieken maatregel des Lt. Kolonel van Swieten geluk wenschen; zoodanige doortastende handelingen ma-

ken indruk bij den inlander, die slechts uitdrukking van magt en kracht kent en waardeert. De expeditionaire troepen zijn den 18 Junij weder ingescheept, om naar hunne garnizoenen terug te keeren."

Eene andere correspondentie uit Batavia meldt ons het volgende:

»Mgr. Vrancken, bisschop van Colophon, die zijne moeijelijke bediening met zoo veel ijver vervult, is voornemens met de eerste gunstige gelegenheid Sumatra's west-kust te bezoeken.

»De Eerw. heer Claessens is in de vorige maand van hier vertrokken ten einde Riouw, Linga Billiton, Banka en de residentie Palembang, waar nog nooit een priester geweest is, te gaan bezoeken. Op gezegde eilanden bevinden zich, naar het schijnt, nog al veel Katholijken, vooral onder de Chinezen. De algoede God gelieve den moeijelijken arbeid van Z. Eerw. op die missie allezins te zegenen!"

Volgens de Weener berigten van 18 Augustus bevestigt zich de overgave van Görgey en zouden Aulich en Klapka dat voorbeeld volgen. Als men aan die berigten geloof mag hechten dan zouden Kossuth en Bem op de vlugt zijn naar Turkije. Deze opruiming van Hongaarsche legerhoofden, zonder slag of stoot, zou ongetwijfeld aan den oorlog een einde maken of dien hoogstgenomen in een guerilla-oorlog doen overgaan, daar Perczel, Vetter en andere generaals der insurgenten wel vurige partijgangers zijn, maar geenszins de noodige bekwaamheid bezitten om aan het hoofd van een leger te staan.

Mehemet-Ali is in zijn 80ste levensjaar te Alexandrië overleden. Zijne begrafenis heeft met veel plegtigheid te Kaïro plaats gehad, alwaar zijn stoffelijk overblijfsel is bijgezet in de prachtige moskee, die hij tot dat einde had laten bouwen.

CURAÇAO, 10 Julij. Wij hebben thans 5 Hollandsche oorlogschepen in de haven, als: de brikken *Mercurius*, *Meermin* en *Pijl*, de korvet *Ajax* en de schoener *Vos*, terwijl binnen kort nog verwacht worden de brik *Venus* en het stoomschip *Suriname*. De verzameling van al deze oorlogschepen in deze haven moet dienen, om klem bij te zetten aan de onderhandeling over het geschil tusschen het gouvernement van Venezuela en dat van Curaçao. Het eerste heeft: 1°. aan dat van Nederland klagten ingediend tegen de bemoeijing van den gouverneur van Curaçao (Esser, die thans door I. J. Rammelman Elzevier Jr. is vervangen) en den gezaghebber van Aruba, in den jongsten burgeroorlog, en 2°. naar men zegt, een millioen guldens tot schadevergoeding gevorderd. Nederland is geenszins genegen, om hierin te bewilligen. Doch daar een oorlog met Venezuela eenen nadeeligen invloed voor Curaçao kan hebben, is de gouverneur Esser afgetreden en ons gouvernement in onderhandeling met Venezuela.

De oorlogschepen varen tot dat einde af en toe naar de kust. Den 23sten Julij kwam Zr. Ms. brik *Merkuur*, kapt.-luit. ter zee J. van Cats baron de Raet, van Suriname, laatst van La Guayra (haven van Venezuela), te Curaçao aan, met 19 man versterking voor ons garnizoen. Den 1sten Julij is Zr. Ms. korvet *Ajax*, kapt.-luit. ter zee D. Bijl de Vroe, van Suriname, laatst van La Guayra, alhier aangekomen, en den 4den Julij is Zr. Ms. brik *Meermin*, kapt.-luit. ter zee J. van der Schaaff, van hier naar La Guayra vertrokken.

Intusschen heeft Venezuela ook belang bij Curaçao, daar vele van zijne artikelen, als vruchten en veldgewassen, *alleen* op Curaçao gereedelijk eene markt vinden. Zij kunnen derhalve de betrekkingen met Curaçao niet afbreken, zonder er zelven bij te lijden.

De revolutie in Venezuela ten gunste van Paez, is te Coro begonnen. Den 28sten Junij verschenen Bricino en Telleria aan het hoofd van 60 man in Coro, overrompelden het arsenaal en namen den generaal Valero gevangen. Den 2den Julij kwam generaal Paez in Coro, en werd met gejuich ontvangen. Hij heeft aldaar eene proclamatie aan de Corianen afgekondigd, waarin hij de Venezuelanen oproept, om zich te wapenen en met hem te vereenigen, ten einde leven, vrijheid en vaderland te behouden. (*U. C.*)

(PER OVERLAND-MAIL).

(Vervolg der berigten uit Batavia.)

In een buitengewoon nummer geeft de *Javasche Courant* verslag tot den 26 Mei van de expeditie op Balie, waarbij de Nederlandsche troepen het verlies van den opper-bevelhebber, den generaal A. V. Michiels te betreuren hebben gehad.

Dit verslag luidt aldus:

In den avond van den 23 kregen de troepen last den volgenden dag naar Kasoemba op te rukken. Twee komp. van het 7de batt. infanterie moesten te Padang achterblijven, tot bewaking der vivres-magazijnen, terwijl een batt. marine-soldaten, sterk 600 man, onder de bevelen van den kaptein ter zee Bouricius, den togt zoude vergezellen.

Op eenen korten afstand noord oostelijk van Kasoemba, ligt een tempel (tampat dewa) soengej lawas genaamd, die als de heiligste tempel van gansch Balie bekend is.

De Klonkongers hadden besloten dien te verdedigen met al de hardnekkigheid, welke de geestdrijverij en het geloof aan dat heiligdom hun ingaf. De tegenstand was inderdaad dapper, hoezeer hij niet van langen duur konde zijn, alzoo de vijand weinige vuurwapenen had. Na eenige wanhopige aanvallen met de lans werd de tempel veroverd.

De troepen marcheerden dadelijk tot den aanval van de kampong vooruit, in welke de vijand aan alle zijden groote massa's volk vertoonde.

Het derde bataillon infanterie met het bataillon marinesoldaten, en eene halve zesponder-batterij ging langs het strand. Het linker-halve 5e bataillon, het 7e en het 13e bataillon infanterie met de kompagnie sappeurs, en eene sectie der berg-batterij met twee handmortieren, gingen door de kampong.

Het eerstgenoemde gedeelte werd door de Balinezen met groote onverschrokkenheid ontvangen, maar toch, gedeeltelijk door het blikkendoozen-vuur, gedeeltelijk door het vuur der tirailleurs, met groot verlies verdreven.

De andere troepen déboucheerden in eene vlakte, na den vijand, die herhaalde malen met gevelde lans stormde, dwars door de kampong voor zich uit te hebben gedreven. Zij vonden aldaar nagenoeg een getal van 6 à 7000 Balinezen in massa opgesteld.

De drie bataillons infanterie échelonneerden zich met bataillons in devisie-kolonnes, bereid om het carré te vormen, indien de overmagt des vijands elk bataillon op zich zelf daartoe mogt noodzaken. In deze order marcheerden zij den vijand te gemoet met de artillerie en sappeurs in hun midden.

Een aanval des vijands op den regtervleugel werd teruggeslagen en de vijand allerwege verdreven. Deze dag was, wat de hardnekkigheid van den tegenstand en de schoonheid van de manoeuvres betreft, niet de minste van die, waarop de opperbevelhebber zich tijdens deze expeditie heeft kunnen beroemen.

Het was ruim drie ure in den namiddag, toen de troepen de voor hen bestemde woningen betrokken; er werd last gegeven dat, gedurende den nacht, alles gekleed en gewapend zoude moeten slapen, en deze voorzorg was niet overbodig.

Ten drie ure 's nachts werd bij het 7 bataillon infanterie, dat zuidelijk van de overige troepen (aan des vijands zijde) was opgesteld, alarm geslagen, dat onmiddellijk door alle bataillons herhaald werd.

Een verdoovend geschreeuw door de Balinezen aangeheven, en het geweervuur van al onze posten, kondigden eenen nachtelijken aanval des vijands aan.

Van de uitgestrekte kampong was alleen de kom — de omgeving van de bazaar — bezet. Langs den breeden weg, die voorwaarts van het 7de bataillon infanterie lag, kwamen ontelbare drommen Balinezen onder het geroep van *amokh! amokh!* vooruit. Een à twee huizen, die zij de onhandigheid hadden gehad om zelf in brand te steken, verlichtten het terrein, waarop zij aankwamen, hetgeen de bergbatterij gelegenheid gaf op 60 passen een kogelschot te doen, dat velen deed vallen en de anderen deed wankelen.

Maar driemaal herhaalden zij den aanval en driemaal werden zij op dezelfde wijze afgeslagen. Toen wendde de vijand zich regts, maar stuitte op het marine-bataillon, dat met even veel onverschrokkenheid en een goed vuur hem ontving. Op 6 à 7 punten tegelijk deed de vijand zijnen aanval en déboucheerde eindelijk, begunstigd door de duisternis en lokale kennis, in het midden der kampong, regt op het hoofdkwartier. Op dit oogenblik, circa 4½ ure, bekwam de opperbevelhebber een schot, dat hem dadelijk deed nederzijgen.

Maar, zoo het den vijand ook al gelukte in de kampong door te dringen, overal vond hij verdedigers, zoo dat hij genoodzaakt was, met veel verlies af te trekken.

Indien ik de stoutheid des vijands bedenk, die midden in een sterk bezet kampement doordringt, en verscheiden der onzen reeds met de lans nedersteekt, dan moet ik mij verwonderen over het onbeduidende verlies, dat wij geleden hebben, hoezeer ook de gevaarlijke verwonding van den opperbevelhebber een zeer kostbaar verlies is.

Maar tevens moet ik den bedaarden moed onzer troepen roemen, die allerwege omsingeld, door het verdoovend geroep van *amokh! amokh!* dat welligt een uur aangehouden heeft, geen oogenblik aan het wankelen zijn gebragt. Vooral het 7de bataillon en de berg-batterij, die den eersten, en zeker den voornaamsten aanval gehad hebben, verdienen speciaal genoemd te worden.

Bij het aanbreken van den dag was de vijand verdwenen, maar de brand die door hem verwekt was, had zich intusschen voortgeplant. De generaal werd ten 7½ ure, onder geleide van eene kompagnie infanterie en een detachement kavallerie, naar Padang weggebragt. Hij werd dadelijk geamputeerd, maar ten elf ure 's avonds gaf hij den geest. Dit verlies wordt door ons allen diep gevoeld.

Door het verlies van den Opperbevelhebber moesten de plannen grootendeels worden gewijzigd. De generaal had naar Klonkong willen marcheren, en na gekwetst te zijn heeft hij mij die beweging nog aangeraden. Maar het gevankelijk plan was alleen gegrond op een denkbeeld van weinig of geen tegenstand — de positie van Soengej lawas uitgezonderd. — De fanatieke houding des vijands, het geheele gemis van de reeds lang verwachte berigten onzer bondgenooten, dat ook reeds bij den Opperbevelhebber een denkbeeld van verraad of minstens van onwil had doen ontstaan, maakte dezen togt onmogelijk, te meer, daar wij niet hadden kunnen vooruitrukken, zonder Kasoemba sterk bezet te houden, om de communicatie met onze basis open te houden.

Ik had te Kasoemba kunnen blijven, en dit zelfs zonder dadelijk gevaar, daar het wel niet te verwachten was, dat de vijand eenen tweeden nachtelijken aanval zoude wagen; maar het in bezit houden van deze kampong was voor mij van geen dadelijk belang, daar de regeling der politieke aangelegenheden, door Uwe Exc.'s instructie van 1 Maart 1849, La. L, geheim, niet op mij was overgegaan; en te meer, dewijl de kampong allerwegen in den brand geraakte. Het meerendeel der opperofficieren hadden het initiatief genomen, om mij op de moeijelijkheid der bezetting van de kampong opmerkzaam te maken.

Daar het bovendien maar al te blijkbaar was, dat de troepen rust noodig hadden, dat zelfs het marine-bataillon door den marsch van den vorigen dag van vermoeijenis was uitgeput, keerde ik naar Padang-Cove terug.

Naar hetgeen de opperbevelhebber mij zelf gezegd had, bestonden er alle consideratien, om den Dewa-agong van Klonkong in functie te laten. Zijne favoriet amokh-plaats (Soengej lawas) was veroverd, zijn legermagt verslagen, en zijne versterkte kampong ingenomen; de tuchtiging was inderdaad volbragt, al konde zij dan ook niet tot de uiterste grenzen gebragt worden.

Wij bleven intusschen tot 11 ure 's morgens in positie, om elk denkbeeld van eenen gedwongen terugtogt weg te nemen. Ten 11 ure rukten de troepen bij echelons naar Soengej lawas en zoo verder naar Padang-Cove terug.

Ik zend met dit rapport Uwe Exc. adjudant, jhr. Th. van Cappellen, naar Batavia, om alles aan te vullen wat aan dit rapport ontbreekt, en de verdere bevelen van Uwe Exc. omtrent de expeditonaire troepen, ook die welke te Beliling zijn achtergelaten, te ontvangen.

Ik hoop, dat ik op het verrigte de goedkeuring van Uwe Exc. zal mogen verkrijgen. Had ik slechts mijne neiging gevolgd, dan had ik welligt gepoogd, om te voltooijen, wat door den opperbevelhebber begonnen was. Dit ware echter slechts zucht naar roem geweest, welligt met opoffering van groote belangen.

Ik heb mijne neiging ten offer gebragt aan de noodwendigheid, om zoo min mogelijk nieuwe offers te brengen voor eene taak, die eigenlijk reeds met de verovering van Karang-Assam volbragt was, daar toch de gezamentlijke Baliesche vorsten voor den tegenwoordigen Dewa-agong geintercedeerd hadden.

Het getal der dooden bij dezen togt is geweest:

De Opperbevelhebber; de 1ste luit. J. W. H. Sindicus, van het 5de batt. infanterie; de luit. ter zee 1ste kl., Nouhuis, beiden op den marsch gestorven, ten gevolge van de vermoeijenissen, benevens vier officieren en soldaten; de gekwetsten zijn: de officier van gezondheid 3de kl. Scheiner, van de landmagt; de officier van gezondheid Everts, van het marine-battaillon; de 2de luit. Daniels, van het 5de batt. en 25 onder-officieren en manschappen.

De laatste berigten luiden, dat de Radja van Beliling benevens de Goestie Djilantiek het leven verloren hebben; welke tijding echter nog bevestiging noodig heeft.

De Luit.-Kol. waarnemende Kommandant der troepen uitmakende de 3de Baliesche expeditie
(Was Get.) VAN SWIETEN.

Te dezer zake is door den luitenant-kolonel, kommandant der troepen, uitmakende de 3de Baliesche expeditie, uitgevaardigd eene dagorde waarin aan de troepen kennis werd gegeven van het sneuvelen van den Opperbevelhebber, en waarin de luit.-kol. te slotte zegt, alsnu te Padang nieuwe instructies van den Gouv.-Gen. te zullen inwachten.

Ter verduidelijking van de gisteren en heden medegedeelde berigten, dienen de volgende kort zaamgevatte bijzonderheden:

Den 21 Mei schreef de generaal-majoor Michiels ten slotte van een rapport over de derde Baliesche expeditie aan den gouverneur-generaal het volgende:

»Heden morgen, bij onze komst op de reede van Oedjong, werd bespeurd, dat van alle zigtbare kampongs aan de kust de witte vredevlag wapperde. Een zendeling van Goestie Made Djoengoetan kwam direct aan boord met het berigt van dien rijksbestierder, dat reeds den vorigen avond de Radja van Karang-Assam door een gedeelte zijner eigene onderhoorigen, gezamenlijk met de voorhoede der Lombokkers, aangevallen en door allen verlaten, om het leven was gebragt, de Vorst van Beliling en de Goestie Djilantiek de vlugt naar het gebergte hadden genomen, en van alle zijden vervolgd en opgezocht werden. Hun staat gevolgelijk hetzelfde bloedige lot te wachten, ofschoon door mij onmiddellijk last is gege-

ven, hen zoo mogelijk levend naar mij te brengen.

»De oorlog met Karang Assam is hiermede uit, en de vorstelijke dynastie van dat land en van Beliling heeft opgehouden te bestaan of althans te regeren.

»Ten slotte vermeen ik gerustelijk Uwe Excellentie de verzekering te mogen aanbieden, dat de zaken van Balie eene volledige en gunstige beslechting nabij zijn."

Hiermede was echter de zaak nog niet afgeloopen. Het tegendeel blijkt uit het hiervoorgaand uitvoerig verslag van Kol. van Swieten. De Gouv-gen. benoemde bij besluit van 3 Junij den hertog Bernhard van Saxen-Weimar tot opperbevelhebber van de 3e Baliesche expeditie ter vervanging van den gesneuvelden generaal, en nam bij besluit van 4 Junij nog meerdere beschikkingen, ten slotte van welke hij zeide:

»Ofschoon men zich vleijen mag, dat na de overmeestering van Djagaraga, nadat de Radja's van Beliling en Karang-Assam onttroond en waarschijnlijk, even als de Goestie Djilantick, gedood zijn, en na de nu laatstelijk te Soengie Lawas en Kasoemba plaats gehad hebbende tuchtiging van Klonkong, de Baliesche geschillen, zonder verdere bloedvergieting, zullen kunnen worden beslecht, zoo is echter het tegendeel nog mogelijk. In het vooruitzigt van die mogelijkheid, en om in allen gevalle de onderhandelingen tot een eindregeling te doen komen, en aan dezelve meer klem bij te zetten, worden ter vervanging en aanvulling van de zieken, zoo te Batavia als te Soerabaija, eenige versche troepen, onder welke de compagnie walbusschutters van het 1ste bataillon infanterie te Batavia, en de helft van het 14de bataillon te Soerabaija ingescheept; ten einde Zijne Hoogheid den opperbevelhebber bij zijne komst op Balie te vergezellen, terwijl eindelijk het vereischte wordt voorbereid, om, zoo het noodig ware, de strijdkrachten nog meer te versterken en tot afdoening van zaken te geraken."

De hertog van Saxen-Weimar kwam den 8 te Sourabaija aan en vertrok den 10 aan boord van de *Aetna* naar Padang en vervolgens naar het hoofdkwartier Kasoemba. In zijn eerste rapport aan den Gouv.-Gen., gedagteekend 14 Junij, meldde hij dat, ten gevolge van het moedig besluit van kol. van Swieten, om naar Klonkong op te rukken, de geheele stand van zaken ten voordeele van het Nederlandsche volk veranderd en tot een gunstig einde gebragt was, en voegde daarbij het uitvoerig verslag van kol. van Swieten, gedagteekend Kasoemba 13 Junij, waarbij deze kennis gaf van de onbeleefde weigering van den Dewa Agong rijksbestierder van Klonkong en de overige vorsten op zijne heusche uitnoodiging om den 10 Junij op de conferentie te verschijnen, alsmede van het hervatten der vijandelijkheden op den 10 Junij, en van eene geduchte landing, die ten gevolge had, dat de vijand terugtrok en den weg naar Klonkong vrijliet, waarop de kol. van Swieten derwaarts opruckte, toen een parlementair, de heer Lange, Nederlandsch agent te Badong, in het leger aankwam met verzoek om de vijandelijkheden te staken.

De Kolonel wilde hierin alleen toestemmen onder voorwaarde dat een gezantschap met een brief van den Dewa Agong naar Batavia zou reizen om den Gouv.-Gen. vergiffenis wegens het gebeurde te vragen. De ridmeester von Stampa vertrok met dit antwoord naar Klonkong, waarop de radja van Gianjar, van vrees sidderende aan den ridmeester voor zich en voor den Dewa Agong vergiffenis vroeg. De Kol. van Swieten bleef echter bij zijn besluit van Kasoemba niet te verlaten en naar Klonkong op te rukken, indien het gezantschap niet den 15 in het hoofd-kwartier zoude aangekomen zijn.

Reeds den 12 kwam de heer Lange met de gezantschappen van vier rijken in het hoofd-kwartier aan, welke personen naar Batavia zouden worden overgebragt. De Nederlandsche troepen trokken terug en werden achtervolgens ingescheept; eindelijk vertrok ook de hertog van Saksen-Weimar, doch rigtte eerst uit Padang den 16 Junij eene proclamatie aan de troepen, berigtende dat de expeditie — geëindigd was. Die proclamatie luidde aldus:

»Het is met een waar gevoel van vreugde, dat ik aan officieren, soldaten en matrozen, de land- en zeemagt uitmakende der derde Baliesche expeditie, kan bekend maken, dat de oorlog tegen de Baliesche Vorsten geheel en al ten voordeele van het Nederlandsche gouvernement is geëindigd.

»Deze roemvolle uitkomst is men alleen aan uwe dapperheid, aan uwe krijgstucht en aan het beleid uwer bevelhebbers verschuldigd. Gij hebt weder eene nieuwe eervolle bladzijde aan de krijgsgeschiedenis van het Indische leger gehecht. Het heeft mij leed gedaan, geen getuige van uwe heldendaden te kunnen wezen. Zij zullen echter daarom niet minder onuitwischbaar in mijn geheugen gevestigd blijven.

»Leve de Koning!"

De *Javasche Courant* van 23 Junij bevat het verhaal van eene gebeurtenis, die in de eerste dagen van April jl. is voorgevallen. Het komt hierop neder:

Zekere Pangerang, Harjo Ronggo, eigen broeder van Dieppo Negoro, vermaagschapt met den schoonvader van den tegenwoordigen sultan en aan vele andere prinsen van den eersten rang, scheen zich aan het hoofd van opstand te willen plaatsen en voor het geloof te willen strijden om zijn broeder Dieppo Negoro als sultan op Java terug te brengen. De resident van Djokjokarta liet hem door zijne eigen bloedverwanten die zijn gedrag niet durfden goedkeuren, noch daarvoor instaan, bij zich brengen en hem gevangen nemen. Ronggo bragt geen woord tot zijne verschooning in, maar gaf gewillig zijne kris af en scheen zeer gelaten in zijn lot. Kort daarop is hij gevankelijk naar Samarang vervoerd. Op deze wijze is Java, en in het bijzonder Djokjokarta voor nieuwe woelingen bewaard gebleven, en het gezag van den sultan gehandhaafd, dat door deze poging nog meer dan dat van het gouvernement zou zijn bedreigd.

BUITENLANDSCHE BERIGTEN.

FRANKRIJK.

PARIJS, 20 Augustus. De heer de Falloux, minister van openbaar onderwijs, is dezen morgen naar de baden van Neris vertrokken.

— De dagbladen melden dat het congres van de vrienden van den vrede zal worden gepresideerd door den heer Victor Hugo.

— Op verzoek van den generaal Oudinot zijn door het ministerie van oorlog de noodige voorwerpen afgezonden tot oprigting van een tijdelijk militair hospitaal te Mola, een Italiaansch stadje, bekend wegens de gezondheid van zijn klimaat.

— De *Assemblée Nationale* berigt dat Ledru Rollin te Londen eene volmagt heeft gegeven tot verkoop zijner overige vaste goederen in Frankrijk.

— Sommige dagbladen willen opgemerkt hebben, dat de organen der regterzijde herhaalde uitvallen doen tegen den heer Dufaure alsmede tegen de ministers Passy en de Tocqueville; zij maken ook eene reeks van gevolgtrekkingen uit eene bijeenkomst van behoudsgezinden bij den heer Molé gehouden.

De Parijsche pers houdt zich thans mede ijverig bezig met het zoogenaamd »legitimisten-congres" te Ems. Dat de graaf de Chambord daar aangekomen is, weet men reeds. Dat eenige Parijsche werklieden hem bij inschrijving een paar fraaije pistolen zullen aanbieden levert mede stof tot vele aanmerkingen.

— De *Times* van 15 Augustus bevat eene nota, waarin gezegd wordt, dat de heer de Lesseps, destijds in den Raad van State voorlezing hoorende van de copijen der door hem ontvangene instructien tijdens zijne zending te Rome, stuitte op eene zinsnede, *die in den origineelen tekst niet te vinden was*, en die den grond der geheele kwestie bevatte. Die zinsnede luidde aldus: »Dat de heer de Lesseps al zijne aandacht moest wijden aan de te bezigen middelen, om een einde te maken aan het bestaan van een gouvernement, dat noodzakelijk door de kracht der omstandigheden alleen moest verdelgd worden."

De heer de Lesseps bevond, bij vergelijking met het origineel, dat deze zinsnede in de copij was gelascht. De *Times* neemt deze gelegenheid te baat, om het den Raad van State euvel te duiden, dat deze het gedrag van den heer de Lesseps heeft gelaakt, en laat het voorkomen, dat deze zaak nog aanleiding zal kunnen geven tot hevige discussien in de vergadering.

— De *Evénement* spreekt van een politiek programma dat onder het oog van den graaf de Chambord bewerkt en aangenomen is, en hetwelk door den heer de Laroche Jaquelein naar Parijs zal worden overgebragt. Het zou tot basis hebben de algemeene verkiezingen, waarop de »*gedroomde restauratie*" zou gebouwd worden; aan het werkvolk zou veel onderstand worden beloofd; het leger zou eene belangrijke hervorming ondergaan; in het kort deze nieuwe orde van zaken zou alle politieke en maatschappelijke wonden heelen. Het zal wel niet behoeven bewezen te worden dat de *Evénement* hier zelf aan het droomen is.

— De socialisten zijn, naar het schijnt, nog niet ontmoedigd, ondanks de herhaalde nederlagen die zij geleden hebben, en in weerwil dat hunne leerstellingen door al wat braaf en edel denkt worden verfoeid. Zij maken van de vacantie-dagen der Vergadering gebruik om de departementen en inzonderheid de dorpen tot zelfs de geringste gehuchten af te loopen, en de banier der propaganda te planten en petitien ter teekening aan te bieden, waarin wordt aangedrongen op de teruggave der 1000 millioen francs, die tijdens de restauratie na den val des keizerrijks aan de geëmigreerden zijn uitgekeerd. Deze zaak nu wordt vooral als een hefboom gebezigd om den legitimisten een trek te spelen, en de socialisten twijfelen er niet aan of deze opstookerij zal de volksmassa's in beweging brengen. Bovendien rekenen zij op eene beweging bij gelegenheid van de uitspraak van het 13 Junij-proces.

— De *Moniteur de l'armée* verklaart dat de strafverandering van kapitein Kleber niet is 10 jaar opsluiting, maar 10 jaar detentie.

— Men verhaalt dat Pater Ventura, die zich thans te Montpellier ophoudt, en geen pas kan bekomen om naar Parijs te gaan, voornemens is zich naar Amerika te begeven, en dat de befaamde Theatijn nabij Philadelphia een gesticht zal vestigen.

— Een Amerikaansche speculant wil aan de regering concessie vragen voor eene telegraaf tusschen Marseille en Algiers.

— Men zegt dat eerdaags weder 6000 kolonisten naar Algiers zullen vertrekken.

— De dictator Rosas doet belangrijke bestellingen aan Parijsche handelaars. Ook heeft hij o. a. een prachtig zilver verguld tafelservies en eene menigte sierlijke rijtuigen besteld.

ENGELAND.

LONDEN, 20 Aug. H. M. de koningin, prins Albert en 4 hunner kinderen, zijn Woensdag avond te Balmoral aangekomen.

— De berigten uit Britsch-Indie, per overlandmail ontvangen, loopen uit Bombay tot 2, Calcutta 3 en Madras 9 Julij. Het nieuws is onbeduidend. Overal heerschte rust. In China was mede alles rustig. Te Macao was eenige opschudding ontstaan, vermits een Engelschman weigerde, volgens het bestaand gebruik, zijn hoed af te nemen, toen hij eene processie ontmoette; hij werd gevangen genomen, en bij zijne bevrijding heeft een persoon het leven verloren en een ander werd gekwetst.

Volgens tijding uit Laboan was sir James Brooke van Sarawak aldaar aangekomen, zich naar Sooloo begevende, waar de Hollanders zich trachten neder te zetten; hij hoopte evenwel met den sultan een traktaat te sluiten en alzoo de pogingen der Hollanders te verijdelen.

DUITSCHLAND.

KEULEN, 21 Augustus. Men schrijft uit Trier 18 Aug. Toen eenige avonden geleden een aantal godvrezende lieden zich naar eene nabij de stad gelegene kapel begaf, om van den hemel de afwending der ramp van de Cholera af te smeeken, werden zij onverwachts door een troep Pruissische soldaten, die zich verscholen had, met scherp geslepen sabels uit elkander geslagen, waarbij onderscheidene biddenden aanmerkelijke verwondingen hebben bekomen.

— De minister-krisis te Kassel is thans geëindigd. Al de afgetreden ministers hebben op nieuw de portefeuilles opgenomen. De bijeenkomst der Stenden wordt tegen eind September te gemoet gezien. De Keurvorst is gisteren naar Ostende vertrokken.

— Men verneemt dat Pruissen geenerlei schadevergoeding van Hamburg zal vorderen, en zich zal tevreden houden met hetgeen de senaat in dat opzigt zal doen. Overigens is het geven van schadevergoeding aan Hamburg niet vreemd. In 1799 had het den Ierschen rebel Napper Tandy aan Engeland uitgeleverd. Het moest daarvoor 1,000,000 fr. betalen, omdat deze man den titel van Fransch generaal bezat. Evenzoo had het in 1796, 1798 en 1807 te zamen 28,000,000 fr. moeten betalen om eenige nadeelen, waarmede het bedreigd werd, af te wenden.

— De *Buk. Ztg.* meldt uit Hermanstadt het berigt van eene overwinning, die de russische generaal v. Hasford den 6 Aug. tusschen Reusmark en Mülbach bevochten heeft. Bij die gelegenheid moeten 1175 man de wapenen hebben nedergelegd, 17 officieren zijn gevangen genomen en het resultaat van dien dag was het ontzet van de vesting Carlsburg. Van het zuidelijk krijgstooneel zijn de berigten insgelijks ongunstig voor de insurgenten, die de Backsk geheel hebben ontruimd en naar Orsova, den tegenwoordigen zetel der Magyaarsche regering terug getrokken zijn. Uit Zevenbergen klaagt Kossuth over oneenigheid van de aanvoerders der insurgenten. Hij zegt ook dat hij voor zijn deel 173,000 man te onderhouden heeft, behalve een reserve-eskadron husaren, 7 nieuwe op te rigten batailjons, 20,000 man zieken, 60,000 man landstorm, kruidmolens, geschutgieterijen, geweerfabrieken, en behalve dat alles nog 24,000 man gevangenen.

— De heeren Riether & Cnie te Wintherthur zijn er in geslaagd, percussie-geweren te vervaardigen, die, blijkens de genomene proeven even doelmatig bevonden zijn, als de Pruissische Zundnadel-geweeren, waarvan dezer dagen met zooveel ophef is gewag gemaakt.

— Men schrijft uit Walliserland: De groote weg blijft nog steeds onder water staan, tusschen Viège en Tourtemagne, over eene uitgestrektheid van een half uur gaans. Sedert de overstrooming van 16 Julij ll. is het water nog niet weg gevloeid. Men heeft nu een kanaal gegraven om het water te doen afloopen. De betrokkene lokaliteiten hebben daaraan 18,000 fr. besteed.

— Den 9 Augustus moeten de Oostenrijkers Domo d'Ossola hebben ontruimd.

— Men schrijft uit Lucerne: Tegenwoordig houdt de Raad van State zich bezig met de motie van Sidler om de Missie-vereenigingen af te schaffen, en derzelver bezittingen in beslag te nemen en tot nuttiger (?) doeleinden aan te wenden.

BERLIJN, 20 Aug. De dreigende houding welke de volks-partij sedert de opheffing van den staat van beleg door reorganisatie op den grootsten voet van hare clubsen en vergaderingen aanneemt, zal, naar men bepaaldelijk verzekert, der regering aanleiding geven om eene herziening der geoctroijeerde clubswet bij de Kamers voor te dragen,

en dat wel in zulk een zin, dat al de clubs die ten doel hebben de maatregelen der regering te belemmeren, zullen verboden worden, omdat geene regering anderzins in staat zoude zijn het roer regt te houden. — De vorming eener oppositie-partij in de Tweede Kamer komt der regering niet alleen zeer ongelegen maar ook zeer onverwacht voor. Men had wel op eene reactie, maar geenszins op eene oppositie gerekend. De onderhandelingen met Wurtemberg zijn weder opgevat. Op voorstel van Camphausen zijn er onderscheidene speciale commissien benoemd om de verschillende takken van het bestuur der financiën naauwkeurig te onderzoeken.

— Men schrijft uit Breslau 18 Aug.: Het is hier tegenwoordig buiten mate stil en rustig; intusschen schijnt de staat van beleg evenmin als de cholera bij ons een einde te willen nemen, hetgeen beide zeer te betreuren is. Waarom de eerste nog niet opgeheven is, zulks is met geene mogelijkheid te gissen. De diefstallen nemen onder den staat van beleg geenszins af; voor weinige dagen stalen de dieven bij herhaling uit het lokaal van de hoofddirectie der politie zelf alle de daar gedeponeerde gestolen voorwerpen en dieven-gereedschappen.

— Van de Poolsche grenzen berigt de *Kölln. Ztg.*, dat men te Warschau uit den mond van welonderrigte personen wil weten, dat aldaar eene vernieuwing van het *heilig verbond* tot stand zou komen, waarvan Frankrijk een der belangrijkste leden zou worden. (?!)

ITALIE.

De *Giornale di Roma* van den 11 prijst den maatregel, dien de regerings-commissie aangaande de schatkistbons genomen heeft, en zegt dat in onderscheidene Staten van Europa, o. a. in Frankrijk en Oostenrijk, in gelijke omstandigheden, maatregelen zijn genomen, die nog veel schadelijker waren, doch waartoe men door den drang der omstandigheden genoodzaakt was. Het moge hard zijn voor Rome zulke wrange vruchten van de republiek in te oogsten; die republiek had nimmer zulke diepe wortelen te Rome geschoten, en zich nooit zulk eene magt kunnen aanmatigen, indien de burgerij openlijker hare trouw aan het wettig bestuur getoond en aan de indringende demagogen krachtdadiger tegenstand geboden had.

De 10 Augustus heeft de regerings-commissie het volgend besluit genomen:

»*Eenig artikel.* De gedwongen koers der Romeinsche bankbilletten wordt gehandhaafd tot derzelver nominale waarde gedurende het loopende jaar en voor de thans uitgegeven som van 1.500.000 scudi, welke som niet zal vermeerderd worden."

Men leest in het *Giornale di Roma* van 9 Augustus:

»Het eindeloos geschreeuw der demagogische bladen tegen Rome heeft ook deze aantijging voortgebragt: dat men hier eene bloot kerkelijke regering herstelt, van welke in het algemeen alle leken zijn uitgesloten.

»Wij zullen niet herinneren dat zelfs vroeger, het grootst gedeelte der ambtenaren leken waren. Wij vergenoegen ons met aan te stippen dat van drie ministers, wier benoeming wij gisteren gemeld hebben, slechts één een prelaat is terwijl de twee overige leken zijn.

»Drie prelaten besturen voorloopig, als Buitengewone Pausselijke Commissarissen, de Legatien, de Marken, Umbrie en het Patrimonium (Rome en zijn omtrek). Die distrikten bevatten vijftien provincien, in de meeste van welke men leken tot Delegaten zal benoemen."

Van Turijn verneemt men dat de meerderheid van de Kamer der afgevaardigden betreffende de aan Oostenrijk te betalen 75 millioen oorlogskosten een besluit genomen heeft, dat eene soort van middelweg kan genoemd worden, en waardoor het kabinet de mogelijkheid verkrijgt om het artikel van het traktaat ten uitvoer te brengen, zonder dat het blijkt of de Kamer daarmede genoegen genomen, of het verworpen heeft. De Kamer heeft zich bepaald bij de kennisneming van de door het ministerie gedane mededeelingen en is vervolgens overgegaan tot de orde van den dag. Vervolgens heeft het ministerie van finantien een krediet van 75 millioen aangeboden, zonder uitdrukkelijk aan te wijzen tot welk doel. Het wets-ontwerp is tot onderzoek verzonden naar de bureaux en het is nagenoeg zeker dat het zal aangenomen worden. Echter is men overeengekomen dat deze aanneming niet zal kunnen beschouwd worden als een votum van vertrouwen in het ministerie. Men spreekt zelfs van eene aanstaande wijziging in het kabinet.

Het blijkt dat de groothertog van Toskanen wel genegen is om de toegestane liberale instellingen in stand te houden, maar niet om het land onafhankelijk te verklaren. Hij heeft zich daaromtrent zeer duidelijk uitgelaten aan eene deputatie van de Universiteit van Pisa, zeggende dat hij als een eerlijk en loijaal vorst, zulk een taal niet mogt aanhooren; daarmede te verstaan gevende dat de onafhankelijkheid van Toskanen thans een *hors-d'œuvre* is, waarvan niet ernstig spraak kan zijn. De liberalen zien zich hierin niet weinig te leur gesteld en vragen wat de groothertog, die door het volk zelf hersteld is, sedert zijne restauratie gedaan heeft voor de zoo noodige verbetering van 's lands beheer.

De *Concordia*, Garibaldi's aankomst te Venetie meldende, verzekert dat een goede genius dien bandiet beschermt en hem tot eenig groot werk schijnt te bestemmen. Als men dat dagblad gelooven mag, zou het volk van Venetie hem tot admiraal der Republiek hebben uitgeroepen, en Manin zou luide hebben gezegd: »Zie hier den held, dien God ons toezendt om Venetie te redden."

Maarschalk Radetzky heeft aan de inwoners van Venetie eene nieuwe proclamatie gerigt, om hun het sluiten van den vrede met Piemont bekend te maken en hun nogmaals aan te manen zich op genade over te geven. Waarschijnlijk is het antwoord op die aanmaning geweest, dat Manin op nieuw met de dictatuur is bekleed, en dat voor de vijfde maal welligt, het besluit genomen is om zich tot het uiterste te verdedigen.

De berigten uit Venetie zijn echter niet van tegenstrijdigheid vrij te pleiten. Sommigen verzekeren dat de stad op nieuw van leeftogt is voorzien en dat de bommen weinig schade hebben gedaan. Anderen schilderen den toestand van Venetie als allertreurigst af. Hoe ook de uitslag zij, en al mogt Venetie — gelijk te voorzien is — eindelijk bezwijken, de stad zal zich kunnen beroemen het laatst de vaan der onafhankelijkheid opgestoken te hebben gehouden; in zulk een geval verwerft de overwonnene in zijn ondergang niet minder roem dan de overwinnaar.

BELGIE.

BRUSSEL, 21 Augustus. De koning en de beide prinsen zullen morgen ochtend naar het kamp van Beverloo vertrekken.

— De koning van Griekenland heeft een zeer vleijenden brief geschreven aan den heer Appert, waarin hij hem geluk wenscht met zijne aan de koningin der Belgen opgedragen »*conferences*" tegen het stelsel der cellulaire gevangenis, en hem tevens benoemd tot ridder van de orde des Verlossers. *(Indépendance.)*

HANDELSBERIGTEN.

GRAANMARKT.

AMSTERDAM, 22 Augustus.

Tarwe en *Rogge* flaauw en bijna niets in omgegaan: 128, 130 ℔ b. Poolsche *f* 300, 312.

Rogge 123 ℔ n. Inlandsche *f* 138/40.

Garst, *Haver*, *Boekweit* zonder handel.

Op 9 vaten Olie in April 68; Oct. 65 £vl. *Raapolie* op 6/w. *f* 40; Vliegend *f* 39; primo Mei ek. *f* 40; Sept. *f* 39; Oct. *f* 39⅛, ¼; Nov. *f* 39⅝, ½; Dec. *f* 39½, ⅝. *Lijnolie* op 6/w. *f* 28½; Vliegend *f* 27½. *Hennepolie* op 6/w. *f* 40½; Vliegend *f* 39½.

PRIJS-COURANT DER EFFECTEN.

	21 AUG. 4½ u.		gebl.	22 AUG. 4½ u.		gebl.
NEDERL., Werkel. Sch. à	2½	pCt.	52¾	52 15/16	a 52⅞	52 15/16
Dito Dito . .	3	»	62	61⅓	» 62	62
Dito Dito op resc. .	3	»			»	
Dito Dito	4	»	81 5/16	81⅝	» 81½	
O. I. Leening . . .	4	»	80⅜	80⅜	»	
Amortis. Syndic. . .	3½	»	83⅝		»	
Handel-Maatschappij .	4½	»		155½	»	
Haarlemmermeer . .	5	»			»	
Aand. Rijn-Spoorweg .	4½	»	77		»	
Aand. Holl. S. M. .		»			»	
BELGIE, ...	»	»			»	
Dito	2½	»			»	
Dito bij Rotschild . .	»	»	45⅞	45⅞	»	
SPANJE, L. bij Ard. van 85 £	5	»	12 5/16	12 5/16	» 12⅝	
Dito Dito van 510 £	5	»	12 5/16	12 5/16	»	
Dito bij Dito onb. st.	5	»	11½	11½	» 11 15/16	
Dito	3	»	35⅝		»	
Dito Binnenl. à 6 m. .	3	»	26¾	26¾	» 23⅞	26⅞
Coupons Ardoins . .		»	8 7/16	8⅝	» 8 1/16	
Passive		»			»	
Fransche Uitgest. . .		»	3 5/16		»	
PORTUGAL, te Londen .	3	»	29 15/16	29⅞	»	
Dito Dito	4	»	30 15/16	31	»	
Dito Ex Coupon . . .		»			»	
Dito Dito		»			»	
Dito Binnenl. à 1 Conto	5	»			»	
RUSL. Ob. H 1798 en 1816	5	»	103¾	104	» 104⅛	
Dito Dito 1828 en 1829	5	»	103½	103⅝	» 103¾	
Ct. b. d. 1831 en 1833	5	»	91¼	91⅝	»	
Dito bij Hope . . .	4	»	84⅜	84½	»	
Dito bij Stieglitz en C°.	4	»	83 5/16	83¼	»	
Cert. te Hamburg . .	5	»			»	
Inschrijving in Assignat.	6	»	62¾		»	
Cert. van Dito . . .	6	»	63		»	
POLEN, Certific. . . .	4	»			»	
Dito Aand. met Loten fl 300		f			»	
Dito Dito . . . fl 500		»		133	»	
AMERIKA, Phil. Bank .	6	pCt.			»	
Dito Bank-Actiën .		»			»	

Oost., Met. 5 pc. 74¼, ⅝; 2½ pc. 38¾, 39⅛; N. Aand. fl. 250, 246, 250; N. Met. 81½; Fransche 3 pc. 51⅛, 5/16, ⅛; Den. 99¾; Onbep. 96; Louis. 94⅞; Braz 1843 85; Mex. 28⅛, ⅝, ¼; Peru 51¼, ⅜; Ec. 2⅞, 3⅛.

Wisselkoers.

2/m. Parijs 56½; Zigt Parijs 56⅞; 2/m. Londen 11,97½; Zigt Londen 12,02½; 2/m. Hamburg 34⅞; Zigt Hamburg 35; 3/m. Lissabon 42; 3/m. Porto 42; 2/m. Petersburg 1,81½.

BUITENLANDSCHE EFFECTEN.

ANTWERPEN, 21 Aug. Belg. leen. 2½ pc. 48⅝, 5 pc. 94¾; 4½ pc. 86½; Spanje Ard. 5 pc. 12⅛; Binnenl. 3 pc. —; Coupons —; Rom. Leening —.

PARIJS, 20 Aug. Fr. 3 pc. 54,15; 4 pc. —,—; 5 pc. 89,35; 5 pc. N. —,—; Schatk. —,—; Bank-Act. 2278,75; Belg. 840, 5 pc. 95⅝; 1842, 5 pc. 95⅜; 4½ pc. —; 3 pc. 63¾; Nap. 5 pc. 83,50; Spanje 3 pc. Binnenl. 26 9/16; 3 pc. Buitenl. 34½; 5 pc. Act. Rente —; Piem. Leen. 800,—; Haïti —; Rom. leen. 73½.

LONDEN, 20 Aug. Cons. op tijd 92⅞ a —; Braz. 85 a 86; 1829/39 84 a 85, Ecuad. 3¼ a 3½; Ven. 25 a 26; Uitg. 6½ a 7½; Gren. 17¼ a 17¾; Uitg. 3¼ a 3½; Denem. 3 pc. 69 a 71; Holl. 2½ pc. 53 a 53½; id. 4 pc. 83 a 83½; Mexico 28⅞ a 29⅛, Peru 4 pc. 52 a 53; Port. 4 pc. 28¾ a 29¼; 3 pc. 27½ a 28½; 5 pc. — a —; Rusl. 1822, 5 pc. 106 a 107; Spanje 5 pc. 18¾ a 19; id. 3 pc. 34⅜ a 34½; id. Passive 3⅞ a 4.

WEENEN, 18 Aug. Met. 5 pc. 94; id. 4 pc. 74⅝; 2½ pc. 49½; Bank-Actien 1065; Lot. fl. 250, 96¾; id. fl. 500, 156½.

BERLIJN, 20 Aug. Schuldbr. 3½ pc. 87; Loten 101¼; Rusl. bij Stiegl. 4 pc. —; Pools. 4 pc. 76; Loten fl. 200, 94¼; id. fl. 300, 103; id. fl. 500, 76½.

FRANKFORT, 20 Aug. Met. 5 pc. 75⅝; 4 pc. 60½; 2½ pc. 39½; Bank-Actien 1040; Darmst. Lot. fl. 50, 69⅛; id. fl. 25, 23¾; Badensche Lot. fl. 50, 48½; id. fl. 35, 28⅝; Nassaus. 22½; Holl. 2½ pc. 52¾; W. S. 4 pc. 81; Sijndic. 3½ pc. 83¾.

NIEUWSTIJDINGEN, BETREFFENDE INTRESTBETALINGEN, UITLOTINGEN, GELDLEENINGEN, ENZ.

Directeuren van het Kantoor van Administratie van Geconsolideerde renten ten laste van het Koningrijk Napels, hebben bekend gemaakt, met goedvinden van heeren commissarissen derzelve administratie, dat de coupons der door hen uitgegevene certificaten, voor de zes maanden renten, te Napels vervallen geweest den eersten Julij 1849, worden betaald ten kantore van de Ontvang- en Betaalkas, en wel voor zoo verre betreft die van de certificaten, rentende 5 pc., groot Lr. 25, met *f* 11,36, en die groot D. 12½ met *f* 25, en van de certificaten, rentende 4 pc., de coupons van Lr. 20, met *f* 9,09.

ADVERTENTIEN.

(1484) Heden overleed aan eene kortstondige doch hevige ziekte, na voorzien te zijn geweest van de H. Sacramenten der stervenden, mijn geliefde Echtgenoot, de Heer JOANNES GERARDUS DUFFELS, in den ouderdom van bijna 35 jaren.

DELFT, 19 Augustus 1849. Wed. J. G. DUFFELS, geb. VRIENS.

Eenige Kennisgeving.

(1485) In de provincie *Utrecht* presenteert men ter overneming, uithoofde van vertrek naar elders, eene Affaire in **GAREN EN LINT, R. C. BOEKEN** enz., het huis er bij te huur, staande bij de R. C. Kerk. Adres met *franco* brieven onder Letter V. bij den Uitgever van dit Dagblad.

Genootschap van Barmhartigheid tot het begraven van Lijken van Behoeftige R. C.

A. M. D. G.

Het Bestuur acht zich verpligt langs dezen weg zijn hartelijken dank te betuigen voor de zoo krachtdadige hulp en geldelijke ondersteuning, die hetzelve in het zoo voortreffelijk Werk van Liefde dat het voorstaat, vooral bij de heerschende ziekte heeft genoten, en waardoor het aan zoo vele Lijken van Behoeftige Geloofsgenooten de laatste eer heeft mogen bewijzen. Deze hulde van erkentenis zij ook in het bijzonder toegebragt aan de zoo Werkende als Contribueerende Leden van het Genootschap, door wier voortdurende hulp het onder de Goddelijke zegen zijn bestaan bevestigd ziet. Ofschoon het getal der Werkende Leden in den dringenden nood met eenige weinigen is vermeerderd, blijft het Bestuur in de hoop en verwachting dat het door nog meerderen moge vergroot worden, ten einde het Liefdewerk der Begraafnis, hetwelk anders zoo moeijelijk te verrigten is, eenigzins moge vergemakkelijkt worden. De gelden der Contribuerende Leden en de Liefdegiften worden altijd doelmatig besteed; wel zou de Directie die gedeeltelijk kunnen bezigen om Dragers aan te stellen, maar dan zoude de inrigting haar liefdadig doel missen; het begraven zou dan geen Liefdewerk meer zijn. Zij, die zich genegen mogten gevoelen, zich als Werkende of Contribuerende Leden van het Genootschap te laten inschrijven, gelieven zich bij eenen der onderstaande Commissarissen aan te melden. (1482)

A. BUTTI,
Vijgendam N°. 39.
J. F. VAN DER STEEN,
Zoutsteeg N°. 2.
J. A. VAN DEN HEUVEL,
Utrechtsche straat hoek Keizersgracht N°. 26.
A. J. KRIEK,
N. Z. Achterburgwal bij de Molsteeg N°. 106.

Amsterdam, bij C. L. VAN LANGENHUYSEN, Drukker en Uitgever